

۱۳۷۱ - دانش برآمده
 در آیین و آداب
 ۱۵۷ صفحه
 ۸۸۷۱ - ۸۸۷۲
 ۸۱۰۰۲
 ۸۸۱۰۸۸۱

زن در متون مقدس

زن در آیین یهود

رضا علیجانی

انتشارات روشنگران و مطالعات زنان

فهرست مطالب

- پیش‌نیاز..... ۹
چرا زن در متون مقدس؟..... ۱۳
مروری بر متدلوژی برخورد با متون مقدس در مباحث زن..... ۱۵

فصل ۱: آشنایی اجمالی با آئین یهود

- موسی..... ۲۰
تورات (کتاب یا کتابخانه مقدس)..... ۲۷
معرفی برخی منابع برای مطالعه بیشتر..... ۳۸
برخی ویژگی‌های آئین یهود..... ۴۰
اوج دوصدایی‌ها..... ۴۰
قوم‌گرایی بسته، بیگانه‌ستیزی..... ۴۵
عدالت‌ورزی و توجه به فقرا و مظلومان (غلبه عدالت بر محبت)..... ۴۹
واقع‌گرایی در مواجهه با زندگی..... ۵۰
نگاه غیرتنزهی به انبیاء..... ۵۱
شکوه و اعتراض (البته مؤمنانه) رسولان به خداوند..... ۵۲
فرمالیسم شدید مذهبی (غلبه شریعت بر اخلاق)..... ۵۳
جدال مستمر نبی‌های مردمی با دین و روحانیت دولتی..... ۵۷
رسمیت نهاد دینی..... ۶۱
مجازات‌های خشن حقوقی و مذهبی..... ۶۲
موعودگرایی (انتظار ماشیح)..... ۶۷

شادی	۱۵۰
برخورد اخلاقی و حمایت حقوقی و عاطفی از زنان	۱۵۱
جمع‌بندی: صدای غالب کدام است؟ وظیفه روشنفکران یهودی چیست؟	۱۵۱
بر نبی‌های مردمی بنی‌اسرائیل درود بفرستیم	۱۵۳
جدول ویژگی‌های ناین‌زمانه و این‌زمانه آیین یهود در رابطه با زنان	۱۵۴
متن: بدون تفسیر	۱۵۵
کتاب مقدس (تنخ)	۱۵۷
میزگرد زن در آیین یهود (با حضور دکتر حمامی، مهندس آبایی و رضا علیجانی)	۱۸۷

نظریه سیاسی آیین یهود	۶۹
دیالکتیک شوم یهودگرایی و یهودستیزی (حکایت سرسختی و ماندگاری)	۷۲
سازماندهی و داشتن محصول جمعی فکری	۷۷
نفرت و مصلحت در برخورد با مسیح و مسیحیان	۷۹
زندگی یهودیان در جوامع اسلامی	۸۱

فصل ۲: زن در آیین یهود

زن در آیین یهود	۹۱
تحلیل واژگانی	۹۱
میتولوژی آفرینش	۹۳
زن تجسم شر (در بخش مهمی از فرهنگ یهود)	۱۰۴
نبوت زنان (چشم‌انداز آرمانی تساوی‌جویانه)	۱۰۶
احترام به مادر (و پدر)	۱۰۸
حمایت شدید از بیوه‌زنان	۱۰۹
عدم ذکر زنان در کنار و هم‌پای مردان	۱۰۹
مذکرگرایی	۱۱۰
برخی محدودیت‌ها و تبعیضات جنسیتی	۱۱۴
زنان ضعیف‌اند	۱۱۹
تصویر زنان در متن	۱۱۹
نگاه تابویی و سخت‌گیرانه به طلاق (و به ویژه زن مطلقه)	۱۲۲
نگاه تابویی به برخی امور بهداشتی	۱۲۴
زن در خانواده	۱۲۵
طلاق	۱۳۷
ارث	۱۳۹
حجاب	۱۴۰
زن موضوع هدیه و معامله	۱۴۴
برخی قوانین سخت‌گیرانه و خشن در رابطه با زنان	۱۴۶
عدم تصویر و تأکید آشکار جنسی	۱۴۷
تملک و کنیزی دختران اسیر	۱۴۸
ادبیات عامه‌گرا (تمثیل فاحشه)	۱۴۸

پیش‌نیاز

زنان در طول تاریخ تحت تبعیض و ستمی دوگانه و چندگانه بوده‌اند. یک مؤلفه ثابت این ستم، تبعیض جنسیتی بوده که همواره با دیگر ستم‌های طبقاتی، قومیت، دینی و... همراه بوده است. در طول تاریخ نیز همیشه دو نگاه منفی و تحقیری و تبعیضی (نگاه غالب) و نگاه مثبت و اصلاح‌گرایانه (نگاه مغلوب) به وضعیت زنان وجود داشته و در بسیاری از مقاطع تاریخی مصلحان و پیام‌آوران و اندیشه‌ورزان گوناگونی بوده‌اند که تلاش‌هایی در اصلاح نگاه به زنان و رفع تبعیض از آنان داشته‌اند تا آنکه در دوران جدید در جهشی بزرگ و انسان‌گرایانه از یک سو و بازگشت مجدد زنان به عرصه اجتماعی و اقتصادی و... از سوی دیگر، گام‌هایی بنیادی برای اصلاح تفکر بشری در مورد زنان و تبدیل شدن آنان از «ضعیفه شریعه لطیفه» به «انسان آگاه و مستقل و صاحب حق» و نیز استیفای حقوق زنان در عرصه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، دینی و... هم در حوزه اجتماع و هم در حوزه خانواده برداشته شد. از چند دهه پایانی قرن بیستم به بعد در بسیاری از حوزه‌های علمی دانشگاهی نیز رویکرد و نگاه فمینیستی به مسائل اجتماعی، در کنار دیگر مکاتب و رویکردها جای خویش را باز کرد. بدین ترتیب تلاش‌ها و مبارزات چند دهه‌ای زنان (از برخی زنان پروتستان خواهان عدالت و برابری حقوق زنان و مردان گرفته تا چندین نسل و چندین موج حق‌خواهانه بعدی زن‌گرایانه - فمینیستی) که باعث بسط آگاهی و خودآگاهی در بین زنان، به طور خاص، و در بین همه اعضای جامعه، به طور عام، شده بود به بار نشست و بالاخره حتی در سطح آکادمیک و دانشگاهی نیز،

می‌توان رشته این چنگ گسست

می‌توان کاسه این تار شکست

می‌توان فرمان داد:

هان، ای طبل گران

زین پس خاموش بمان!

به چکاوک، اما؛ نتوان گفت مخوان.